Примерак 10 филера

НОВА ПОШТА

„Нова пошта“ излази сваког дана ујутру, осим понедеоника и дана иза празника
Редакција и администрација: Ујвидек, Орсагзасло тер 6/I. Тел.: 39—39. Пошт. фах: 173
Чековни рачун код поштанске штедионице: 18.254.
Месечна претплата: 2.50 пенга, тромесечна 7.20 пенга

Год. II. Ујвидек, петак, 27 фебруар 1942. Број 42

Борбе се већ воде у предграђу Рангуна

Први пут непријатељски авиони су се појавили над територијом Сједињених држава

(●)

Јапанске трупе приближују се главном граду холандског Тимора

Будапешта, 26 фебруара. — (ДНБ). Како јавља „Пополо ди Рома“, судбина Рангуна је већ запечаћена. Јапанске трупе боре се већ у предграђу Рангуна и сада им преостаје само још толико да победе задњу одбрану непријатеља, пошто је гро британских трупа већ напустио Рангун и повукао се далеко од града. Према једном извештају, Енглези намеравају да створе нове одбранбене положаје код делте реке Иравади и ту ће вероватно покушати још једном да се одупру непријатељу, како би му отсекли пут према Индији.

На поморском делу острва Тимор, удаљеном од Аустралије 720 километара, примећена је једна јака јапанска флота.

Догађаји дана

Према извештају листа „Пополо ди Рома“ судбина Рангуна је већ запечаћена. Јапанци се већ боре са британским трупама у предграђу Рангуна, али се главнина британских трупа већ повукла иза Рангна.

*

На Тимору се још воде борбе. У близини главног града холандског Тимора спустили су се јапански падобранци, док се граду истовремено приближују јаки одреди јапанске пешадије.

*

У Италији је наређена грађанска мобилизација по којој су сви мушкарци од 18—55 година, који нису у војсци, дужни да раде у предузећима ратне привреде.

Озбиљан положај Јаве

Токио, 26 фебруара. — (ДНБ) Коментатор вести холандско-индиских војних снага изјавио је да је положај Јаве још увек озбиљан. Холандској војсци, која се налази на Јави, хитно је потребна савезничка помоћ. Генерал-мајор Бенет, савезнички врховни командант над аустралијанским трупама, које се боре на Малаји, стигао је у Батавију. Од пада Сингапура па све до данас о Бенету се ништа није знало.

(●)

КРИЗА ВЛАДЕ У ИРАНУ ЗБОГ ПОВИШЕЊА БУЏЕТА

Аден, 26 фебруара. — (ДНБ) Према најновијим вестима, ирански министар привреде поднео је оставку. Овај догађај доводи се у везу са недавном одлуком иранског Парламента, који је решио да се буџет за 1942 и 1943 за нове саобраћајне техничке уређаје повиси још за сто милиона риала. Ово повишење буџета није дошло по иницијативи саме иранске владе, већ по изричном захтеву Енглеске, којој ови саобраћајни технички уређаји требају у војне сврхе. С тим се у везу доводи и недавна оставка иранског министра финансија.

(●)

СЕДНИЦА 36 ВОЈНОГ ОДБОРА

Будапешта, 26 фебруара. (МТИ) 36 војни одбор одржао је у четвртак пре подне под претседништвом витез Јанки-Кочарда седницу, којој су од стране владе присуствовали министар војске Карољ Барта и државни секретар претседништва владе Ференц Жиндељ. Војни одбор је расправљао о владиној наредби о ратној помоћи. После више говора, приговора и одговора Министра војске, одбор је наредбу једногласно прихватио.

Непријатељски авиони први пут летели над Сједињеним државама

Вашингтон, 26 фебруара. (ДНБ) Са званичне америчке стране потврђује се вест да су 25 фебруара први пут над територијом САД летели непријатељски авиони. Већ рано изјутра у среду непријатељски апарати појавили су се у два таласа и њихова појава изазвала је код угроженог становништва велико узбуђење. У Лос Анђелосу дошло је до ваздушне узбуне. Контраавионска артиљерија у Лонг Бичу осула је паљбу на непријатељске авионе, који су кружили у близини пространих петролеумских поља. Засада се још не зна да ли је неки од непријатељских апарата оштећен или оборен.

Извештај немачке Врховне команде

Из Главног стана Вође Рајха јавља се:

На Истоку смо одбили више напада које је непријатељ покушао да изврши са слабим снагама. На северном сектору фронта немачке ваздушне снаге су дању и ноћу бомбардовале поједине делове мурманске железнице и пуним погоцима оштетиле уређаје на железничкој станици. Совјетска ваздушна снага је од 15 до 24 фебруара укупно изгубила 403 авиона. За исто то време изгубљено је на Источном фронту 28 немачких апарата.

У Северној Африци немачке и ису британске извидничке колоне. За талијанске извидничке трупе одбиледње везе непријатеља између Тобрука и Сиди Бараниа обасули смо бомбама. Немачки ловци су у току ваздушних борби оборили три британска апарата.

Ваздушна снага и даље наставља са нападима против војних уређаја на острву Малти.

Немачке подморнице су на средњем делу Атланског Океана, после вишедневне борбе, успеле да од једног непријатељског бродског каравана, који је био снажно заштићен, униште седам бродова. Међу њима два тенк-брода са укупно 52.000 регистарских тона. Шест осталих бродова, међу њима и један тенк-брод, погодиле су и може се рачунати и са њиховом уништењем.

ПОНОВНИ ЛЕТОВИ ЈАПАНСКИХ АВИОНА НАД КАЛИФОРНИЈОМ

Вашингтон, 26 фебруара. — (ОФИ). У четвртак рано ујутру, у 1.32 часа, дошло је до нове ваздушне узбуне у неким деловима Калифорније. Ваздушна узбуна у Хемтон Роду (савезна држава Вирџинија) трајала је 13 минута. У тој држави налазе се важна бродоградилишта. Према досадањим вестима, са непријатељских авиона нису бацане бомбе. О овим ваздушним узбунама са званичне стране до сада ништа није саопштено.

ВАШИНГТОН И ДАЉЕ ВРШИ ПРИТИСАК НА ВИШИ

Вашингтон, 26 фебруара. — (ДНБ) Према саопштењима са надлежне стране, америчка влада сада упорно захтева од француске владе да је тачно обавести о покретима француске ратне флоте, као и о нарочитим захтевима сила Осовине у вези са мароканским питањем. У Вашингтону нису задовољни са досадањим ставом и одговорима Вишија у вези с овим питањем.

Јапанци се приближују главном граду холандског Тимора

Будапешта, 26 фебруара. — Будапешти Тудошито јавља из Камбере: Аустралијански министар ваздухопловства изјавио је у вези са данашњим положајем острва Тимора да су, према најновијим вестима, јапански падобранци почели да се спуштају у близини главног града холандског Тимора. У исто време јаки пешачки одреди нагло се приближују главном граду. Министар је нагласио да ће јапанске трупе потпуном окупацијом Тимора доспети у непосредну близину аустралијанског континента и налазиће се удаљени свега 400 миља. Услед тога ће угроженост Аустралије из ваздуха бити још знатно појачана.

НОВА ПОШТА

Један говор, атентат, важна саветовања и нови споразуми карактеришу два последња дана.

Вођа Рајха и канцелар Хитлер упутио је поруку старим борцима националсоцијалистичке партије, који су се у Минхену састали поводом прославе 22-годишњице оснивања националсоцијалистичке партије. Хитлер лично није узео учешћа на овом састанку, пошто се налази у свом главном стану на Источном фронту, те је његову поруку прочитао Адолф Вагнер, обласни вођа.

У почетку своје поруке Хитлер је рекао да се први пут догађа да не може да узме учешћа на састанку са својим старим друговима, пошто не може да напусти главни стан у тренутку када се приближава свом свршетку зима од које су непријатељи Немачке много очекивали. Даље, у току своје поруке, Хитлер је истакао ванредне тешкоће у борбама које су наступиле због зиме, која се не памти за последњих сто година. Рекао је да су у јужним крајевима Русије и на Кримском полуострву извршене припреме за последњу борбу и разрачунавање са непријатељем. На крају свога говора, Хитлер је изразио наду да ће му Провиђење, које је у току толиких година омогућавало борбу националсоцијалиста, допустити сада и крајњу победу.

Атентат на фон Папена и његову госпођу у Анкари изазвао је у Турској велико изненађење. Турски министар спољних послова Сарацоглу, посетио је, одмах после покушаја атентата, фон Папена и изјавио му да турска влада неће трпети у будуће овакве атентате и да ће бити спроведена најстрожија истрага. У Немачкој се покушај атентата на амбасадора фон Папена сматра као дело руско-енглеских агената у циљу изазивања сукоба између Немачке и Турске.

У Берлину је под претседништвом министра спољних послова Рајха, фон Рибентропа одржана седница Сталног савета сила Тројног пакта. Италијанску владу претстављао је амбасадор Дино Алфиери, а јапанску амбасадор Хироши Ошима. Сем тога, седници су присуствовали и војни претставници тријe сила.

Према вести агенције Немзети Шајто Тудошито, у Вашингтону је издато званично саопштење о новом споразуму између Велике Британије и Сједињених држава. Политички кругови у Вашингтону придају овом споразуму велики војнички, политички и привредни значај како за време трајања рата, тако и после рата. Нови споразум се састоји од осам тачака. У њему се обе државе обавезују за узајамно пружање помоћи, као и израду планова за поредак после рата.

Претседник Рузвелт на конференцији штампе у Белој кући изјавио је да су помоћник министра спољних послова Сједињених држава, Самнер Велс, и амбасадор Велике Британије, лорд Халифакс, у понедељак потписали нови споразум у вези са Законом о позајмљивању и изнајмљивању. Циљ овог новог споразума је да се повећа производња и размена оних производа који су предвиђени по Закону о изнајмљивању и позајмљивању. Важна тачка овог споразума је и то да су се сва обрачунавања у вези са Законом о изнајмљивању и позајмљивању одложила за после рата.

Иако у односима између Совјетске Русије и Јапана, није још дошло ни до какве промене, ипак се примећује да би, обзиром на жеље и притисак Савезника на Совјете, могло до њих доћи. То, утолико пре, што се после отсецања бурманског пута поставља свом тежином проблем снабдевања чункиншке владе. Према једној вести из Токиа, чункиншка влада, уз подршку кинеског комунистичког генерала Фенг Ју Хсјанга тражи од совјетске владе да се изради модеран пут за снабдевање Чунгкинга из Совјетске Русије, да Совјети уступе своје базе Сједињеним државама на Далеком Истоку и да потпомогну рашчишћавање односа између кинеских комуниста и Куоминтанга.

x—z.

Кроз ШТАМПУ

Уругвај и Сједињене државе

„Пестер Лојд“ истиче у уводнику да су, откако је избио рат на Далеком Истоку диктатори и диктатуре постали у Западној хемисфери такорећи мода. И претседник Рузвелт влада се по тој моди, кад, сем своје властите земље, хоће да води и друге државе америчкога континента.

Док за време конференције у Риу нису све државе, нарочито не неке велике, могле да се тако лако одушеве за „панамеричку“ мисао, једна од јужноамеричких република, Уругвај, била је најмарљивији поборник Рузвелтових доктрина. Недавни државни пуч у Уругвају — пише лист — догађај је чији значај далеко прелази границе ове земље. Претседник Балдомир је на опозицију странке националиста против предавања упоришта морнарици Сједињених држава одговорио са распуштањем Парламента и завођењем опсадног стања. Притом, није народу, расписивањем нових избора, например, пружена прилика да се сам изјасни да ли је сагласан са тим корацима од Рузвелта зависнога диктатора. Напротив, Парламент као институција отклања се, а на његово место образује Државни савет у којем присталице Балдомирове „врше саветодавне и законодавне дужности.“ Практично, то значи отстрањење демократског устава у Уругвају.

Шеф мађарског Генералштаба отпутовао из Софије

Будапешта, 26 фебруара. (МТИ) Јављају из Софије да је шеф мађарског Генералштаба, генералмајор витез Ференц Сомбатхељи, у среду увече са својом пратњом дошао поново у Софију после посете учињене Рилском манастиру. Он је свој пут прекинуо у селу Кочериново, где му је становништво приредило срдачне овације. У том селу су витез Сомбатхељи и његова пратња разгледали пољопривредну школу. Угледни мађарски гости отпутовали су из Софије у четвртак пре подне.

Пред Доњим домом Черчил је дао изјаву о ратном положају

Амстердам, 26 фебруара. (НШТ) Енглески Доњи дом почео је у уторак дискусију о војном положају. Пре дискусије Черчил је дао преглед општег положаја.

У уводу свога говора, Черчил је признао да се губитак енглеске тонаже у знатној мери повећао и да су енглески ловци подморница и друге лакше јединице енглеске флоте до крајње границе искоришћене за одбрану. Падом Сингапура Черчил се кратко бавио. Изјавио је да је после избијања рата на Далеком Истоку учињено све потребно, али да је недостатак бродова ограничио превоз трупа, авиона и другог ратног материјала. Четрдесет хиљада људи послато је за појачање Сингапура. Већи број војника није се могао послати, јер је и на другим фронтовима била потреба за њима. Черчил је затим нагласио да даље појединости о паду Сингапура неће дати и оградио се да изрекне суд о томе питању. Сада пре треба — рекао је, испитати последице пада ове тврђаве са ратне тачке гледишта. Много тешких и непријатних догађаја треба очекивати.

У вези са реконструкцијом владе, Черчил је изјавио да жали губитак верних сарадника, али је сада састављена најјача влада. Оливер Литлтон, који се ускоро враћа из Каира, узеће у своје руке сву контролу над производњом. Ратни кабинет у будућности може да заседава као влада Велике Британије и Северне Ирске или као Империјални кабинет, уласком претставника Индије и доминија. Министар претседник је, затим, рекао, да ће реконструкција владе бити завршена изменом неких државних секретара.

У вези са вођењем рата, Черчил је изјавио да ниједан начелник генералштаба, нити виши официри не уживају толико слободе у одлукама, него што је то случај у Енглеској.

Говор аустралијанског министра рата

Берлин, 26 фебруара. — (ДНБ) Према вестима лондонског радиа, аустралијски министар рата одржао је у среду говор у аустралијанском парламенту. Он је при томе утврдио да се Аустралија налази на најкритичнијем ратишту у историји света. Огромне цифре у вези са производњом савезничких сила постоје само на хартији. Савезници ће моћи да добију рат само у том случају ако пређу у напад. На крају је министар рата изјавио, да Аустралија Совјетску Унију сматра својим савезником.

*

ПОКУШАЈ НАПАДА АМЕРИЧКЕ ФЛОТЕ НА ЈАПАНСКА ОСТРВА

Токио, 26 фебруара. (НШТ) — Агенција Домеј јавља да су 20 фебруара америчке крстарице и бродови носачи авиона покушала напад против јапанских тихоокеанских острва, али је јапанско ваздухопловство одбило напад. Јапански извиднички авиони на време су приметили америчке ратне бродове који су долазили из правца Хаваја. Америчке поморске одреде напали су јапански ваздухопловни одреди и тако тешке губитке им нанели, да су амерички ратни бродови морали да се удаље без да су извршили свој задатак.

НЕМАЧКА НЕМА НИШТА ПРОТИВ УВОЗА НАМИРНИЦА У ОКУПИРАНЕ ЗЕМЉЕ

Берлин, 26 фебруара. — (ДНБ) Са надлежне немачке стране сазнаје се да је, у вези са вестима неких иностраних радио станица свих дана била проширена вест да је један енглески транспортни брод добио дозволу од немачких окупационих власти за улаз у једно грчко пристаниште. Вест о овакој форми се у Берлину означава као апсолутно нетачна. Немачке власти од увек су пристајале и никада нису чиниле никакве препреке, и без давања дозволе допуштале су да се такви транспорти животних намирница увозе у пристаништа окупираних земаља. П овом случају ради се о томе да је енглеским бродом у грчко пристаниште стигла пшеница, коју је Грчка још раније поручила из Египта.

Борбе против кинеске црвене војске

Берлин, 26 фебруара. (ДНБ) Према најновијим вестима из Токија, у области Шанси, у високим планинама, и даље траје велика борба Јапанаца против кинеске црвене војске, која се састоји од 100.000 бораца, а коју јапанске трупе желе да униште. Од 1 до 20 фебруара Јапанци су заробили укупно 1810 кинеских војника, а на ратишту избројали 1498 мртвих. За исто време они су дошли до огромног ратног плена.

ХИТЛЕРОВА ПОРУКА

Поводом 22-годишњице оснивања Националсоцијалистичке партије

Минхен, 25 фебруара — (ДНБ) На светковини најстаријих сабораца Адолфа Хитлера, поводом 22-годишњице од оснивања Националсоцијалистичке партије, вођа жупе Адолф Вагнер прочитао је поздравно писмо Фирера, који је, услед боравка у Главном стану, спречен да учествује на прослави.

— Први пут од много година наовамо — вели Хитлер у својој поруци — није ми могуће да учествујем на дану светковине којих најстаријих сабораца. Али, ја не могу да напустим Главни стан баш у доба кад се ближи своме крају зима, од које су наши непријатељи све очекивали. Та зима — какве још није било од пре више од сто година — већ нас је напала у новембру 1941. Снег и мраз су, пролазно, начинили застој у победоносном путу немачке војске, јединственом у историји. Наши су се непријатељи сада надали да ће немачкој армији моћи задати судбину наполеонскога повлачења. Тај је покушај бедно подбацио, пре свега услед храбрости и пожртвовности наших бораца.

— Но, пошто је најтежа зима минула, на Криму и на Југу Русије снег већ почиње да се топи, није ми могуће да оставим своје место, где се чине припреме за коначно обрачунавање са оном завером која, од банкарских кућа плутократскога света па до сводова Кремља следује исти циљ: истребљење аријских народа и људи.

Данас су идеје наше националсоцијалистичке и фашистичке револуције освојиле велике и моћне државе и моје пророчанство ће се испунити: да овим ратом неће бити истребљено аријско човечанство него Јевреји. Донео још рат шта било, и трајао ма колико дуго, то ће бити његов коначни резултат.

И тек онда, кад буду отстрањени ови паразити, овладаће светом дуго време народнога споразума и тиме и истинског мира. Ја сам зато, моји стари националсоцијалисти и националсоцијалисткиње, данас више но икад у духу с вама".

СРДАЧАН ДОЧЕК ХЕРМАНА ЕСЕРА У БУДАПЕШТИ

Будапешта, 26 фебруара. — (МТИ). Државни секретар и шеф немачког одељења за иностранну политику, Херман Есер, стигао је у четвртак по подне у Будапешту, на позив министра трговине и индустрије, Варге. Дочеку су присуствовали министар Варга, државни секретар Пал Алђаи, градоначелник престонице Карафиат, секретар министарства трговине и индустрије Сориан-Сабо Ласло и немачки посланик Дитрих фон Јагов. Есер остаје у престоници три дана. У петак ће присуствовати сјечаном отварању немачке изложбе аутомобила и водених путева.

СЕДНИЦА МИНИСТАРСКОГ САВЕТА

Будапешта, 26 фебруара. (МТИ) Чланови владе су у среду под претседништвом претседника владе д-р Ласлоа Бардошија одржали министарску седницу на коме су претресана текућа и актуелна питања.

Извештај италијанске Врховне команде

Из италијанског Главног стана јавља се:

Наше трупе упућене у Киренајку вршиле су извидничку делатност. Између Тобрука и Сиди Бараниз ваздушне везе Осовине нападале су на непријатељске саобраћајне чворове и линије. Контраавионска артиљерија у Дерни оборила је три непријатељска апарата.

Немачки ловачки апарати су учинили неупотребљивим велики број непријатељских авиона, који су се налазили на земљи. Бомбардери су у узастопним таласима летели над Малтом и нападали Ла Валету. У ваздушним борбама оборили смо један апарат типа „Херикен".

Прошле ноћи непријатељски авиони извршили су нападе на Бенгази и Триполис. Над Бенгазијем смо оборили један авион који је пао у море.

Атентат на Папена не ремети немачко-турске односе

Берлин, 26 фебруара. — У вези са атентатом у Анкари, у Берлину је издат коминике који — према исказу надлежних фактора у Вилхелмштрасе — изражава немачко политичко схватање у вези са инцидентом. То очигледно значи да овај случај уопште не тангира немачко-турске односе, јер споменуто званично саопштење наглашује одмах извршене одлуке и изјаву министра спољних послова Сарацоглуа.

Долази до израза уверење да је атентат приредила британска и совјетска тајна служба. Циљ је, по немачком схватању, отстрањење амбасадора фон Папена, јер он је у првом реду обавештавао турску владу о споразуму који је склопљен између Енглеске и Совјета о Мореузу. Због Папенове улоге, у Анкари су последњих дана распростирани леци против њега, што је у вези са садашњим атентатом.

Немачка штампа, дајући заправо овоме полузваничном схватању, иде још даље утолико, што Черчила лично чини одговорним за атентат.

„Дојче Алгемајне Цајтунг" н. пр. констатује. **„Познато је да је Винстон Черчил играо водећу улогу у „Секрет сервису", и енглеска тајна служба се и данас још равна по његовим упутствима".**

У престоници Уругваја дошло је до крвавих сукоба

Будапешта, 26 фебруара. — Будапешти Тудошито јавља: Према вестима из Монтевидеа, јавља се: За време говора вође опозиције Херере, који је он одржао на балкону своје куће, дошло је до крвавог сукоба и полиција је морала да интервенише. Органи јавне безбедности су са сузним бомбама растерали заваћене странке. Уругвајска социјалистичка странка објавила је проглас у коме осуђује чин растурања парламента и тражи моментано расписивање избора.

Енглеска штампа о „проби живаца"

Стокхолм, 26 фебруара. (МТИ) — Лондонски дописници шведских листова наглашују да енглески листови у последње време јасно испољавају своје негодовање у вези са најновијом ратном ситуацијом. У вези с тим „Тајмс" пише и следеће:

„У блиској будућности наши живци биће стављени на страховиту пробу. Још сада морамо бити спремни да ћемо претрпети нове поразе на Далеком Истоку и, пре него што и мислимо, и у Европи".

—o—

ОДЕОН

ПЛАМЕНОВИ

Одличан мађарски љубавни филм из модерног живота
МЕЗЕИ М., ХИДВЕГИ В., ЈАВОР П. и КИШ Ф.

РЕКС

ТРИ ЖИВОТА ЈЕДНЕ ЖЕНЕ

По чувеном роману РАШЕЛ ФИЛДА
Бети Девис и Шарл Боајер

ПАЛАС

КАДАР КОНТРА КЕРЕКЕШ

Одличан мађарски филм о новцу и љубави.
Толнаи К., Силаши Л., Мали Г., Васари П., Маклари З., Петеш Шандор, Латабар К. и Мишога Л.

АПОЛО

ПРЕМИЈЕРА

ГЛАС СРЦА

Одличан немачки филм
Паул Хербигер, Магда Шнајдер
Розита Серано, Карола Хен
и Луци Енглиш 7

ГРАЂАНСКА МОБИЛИЗАЦИЈА У ИТАЛИЈИ

Будапешта, 26 фебруара. (ДНБ) Јавља се из Рима: У среду ноћу у целој Италији објављена је краљевска уредба о извршењу мобилизације грађанских снага. Краљевска уредба поверава овај посао фашистичкој странци. У смислу те уредбе, за извршење биће постављен посебни државни секретар. У уредби се, између осталог, каже да се сваки италијански мушкарац од 18 до 55 година може обавезати за радове у вези са ратном привредом. Уредба опуномоћује италијанску владу и на то, да предузме мере да и жене увуче у оквир ове грађанске мобилизације.

(●)

ШТРАЈК У АМЕРИЧКИМ БРОДОГРАДИЛИШТИМА СЕ ПРОШИРУЈЕ

Женева, 26 фебруара. — (ДНБ) Према вестима из Њујорка, штрајк који је почео у великом бродограђилишту Бетлехем Шиф сада се проширио још и на 35 других фабрика.

Крафт Јене, закупник хотела „Мађар Кираљ" извршио самоубиство

Јуче рано пре подне извршио је самоубиство Крафт Јенс, закупник хотела „Мађар Кираљ", стар 33 године. Крафт је пре неколико месеци узео у закуп хотел „Мађар Кираљ", а и се већ у почетку борио са материјалним тешкоћама.

Полиција води истрагу да тачно утврди због чега је Крафт одузе себи живот.

Међу америчким Крезовима

Раскош америчких милијардера потсећа на приче из Хиљадуиједне ноћи

Већ први знаци рата осетно су утицали и на начин живота америчких богаташа. Они су, не толико још силом прилика, колико жељом и потребом да живе више у складу ратног времена, у многом ограничили своје расипање.

Замера се, например у америчком друштву, Вандербилту кад он свакодневно пусти да пред његовом палатом у Петој авнији чека његов позлаћени „Ролс Ројс", а хвале Моргана који се вози у канцеларију у своме обичном „Бјуику", као једноставан грађанин.

Али је, у круговима америчких милијонара, још увек много што шта остало у старом стилу, као што је то било у мирно, предратно време.

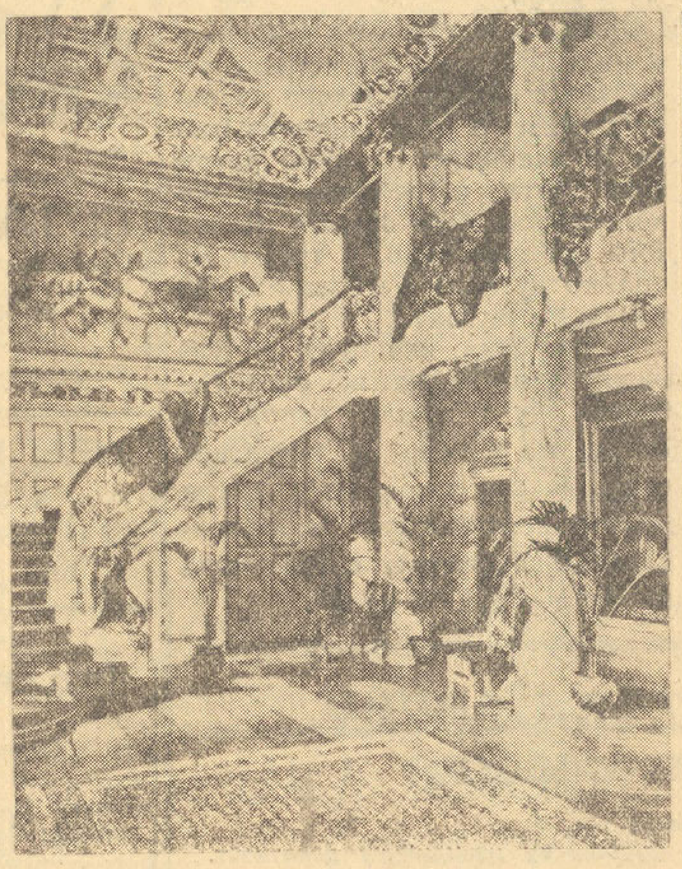

Хол палате једног милијардера

КУЋНА КУПАТИЛА У СТИЛУ ЏУНГЛЕ, КАДЕ ОД ОНИКС-МРАМОРА, СА ПОЗЛАЋЕНИМ МЕТАЛНИМ ДЕЛОВИМА

Многи амерички Крезови дају нарочито раскошно удесити своја кућна купатила. Ту влада често раскошна егзотика. Тако, у једној палати, зидови собе за купање избојадисани су у стилу џунгле. На златној основи мајмуни на палмама, светли фламинго, крокодили са разјапљеним чељустима, — дабогме, све урађено кичицом првих уметника. Сама, када из црног и златног мрамора.

Друго једно купатило има таваницу од кинеског дрвета најфиније врсте, зидове од црног стакла, а каду од оникс-мрамора, која сама претставља једно имање, — пипе и цеви за воду позлаћене...

Има америчких богаташа који своје приватне пливаонице дају целе избојадисати руком уметника, и уз њих подижу, под стаклом, зимска тениска игралишта, собе за билијар и картање. Унутрашњост таквих пливаоница украшена је готским каминима, столићима у ренесанс-стилу, гобленима, шпанским полелејима.

Један милионар дао је себи подићи читаво баварско село, а други је на свој посед пренео тешке коване капије, које су својевремено биле на дворцу руске царице Катарине, — те се може мислити колику је своту долара за то платио.

ВЛАСТИТА СЕЛА, АВИОНИ, ЛУКСУЗНЕ ЈАХТЕ И ПРИВАТНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Рокфелер поседује разна пољска добра, — једно близу Њујорка има 1400 хектара. Он има своју властиту клинику и властиту полицију, која надзирава све путеве и зграде, које су његова својина.

Морган има своју велику зграду са библиотеком у којој има књига и предмета од неоцењиве вредности, — старе библије, папирусе, текстове и печате. Он има код Њујорка своје властито острво, у Лондону има своју градску кућу, једно читаво село у једној енглеској грофовији, и један диван ловачки дворац у Шкотској. Има своје авионе, луксузне јахте, своје приватне железничке вагоне.

Ништа није необично у Америци, да један богаташ најми себи, за своје госте, читав железнички воз, те путује као владар.

СВАКА ГРУПА ТРУДИ СЕ ДА, ПО НАЧИНУ ЖИВОТА, ДОСТИГНЕ ГРУПУ КОЈА ЈЕ НАД ЊОМ

Овој првој класи америчких богаташа следују, раскошним и удобним животом, управљачи њихових имања, директори њихових подузећа, настојници њихових поседа. Они, у маломе, подражавају оно што виде код својих господара. Они имају своје голф-клубове, луксузне аутомобиле, своје раскошне летњиковце, „коктел"-светковине и т. д.

И тако то иде према доле, у сличном стилу само све јевтинијем, до средњих класа, при чему се свака група труди да себи присвоји гестове и навике оне групе, која је над њом. Спољна ознака је свуда ауто, који мора свако имати, све иако је притом принуђен да живи помало скучено и неудобно. Штеди се у свачем, ако се мора, чак и у млеку за децу, — само да се има ауто, ма и истрошен. Није чудо стога што у Америци сваки град, и велики и мали, има своја „аутомобилска гробља", у којима непрегледне масе аутомобила почивају као старо гвожђе.

ПОСУЂЕ ОД ЗЛАТА И СРЕБРА — МУЗИЧКЕ КАПЕЛЕ СВИРАЈУ У ЗАКЛОНУ ОД 30.000 РУЖА

Поред многих других, следећа епизода, од пре више година, из доба „златног периода", нека послужи као пример „елегантне обести" америчког друштва.

Једном је њујоршка милијардерка Евелин Мак Лин, — чувена по своме „хопе" дијаманту, у вредности од два милиона долара — приређивала, у својој раскошној палати банкет, на којем је био крем америчког политичког и осталог друштва, међу осталим и тадањи претседник Хардинг, лорд Балфур, висока војна лица и т. д. У великим дворанама била су постављена три стола, сваки 75 стопа дугачак, са покривачем од златом протканог сатена и жутим бриселским чипкама. Софре су украшавали „ауфсаци" од чистог злата, тешки сваки по тридесетак килограма, а тањири су били од чистог сребра. Три музичке капеле свирале су у балустрадама иза једног заклона од 30.000 свежих ружа.

„НЕМОЈТЕ СЕ ТРУДИТИ, ЛОРДЕ, — ЕВО ПАРЧЕ МУСТРЕ"...

Кад су се, на свршетку банкета, после четрнаестог јела, гости подигли, да се повуку у посебне салоне за пушење и каву, у трпезарији се још мало био задржао, са домаћицом, лорд Балфур и британски дипломата лорд Ли, при чему Балфур начини једну учтиву примедбу о споменутом раскошном столном покривачу.

— То је „сатен риш", — објасни домаћица, — са нешто утканог злата.

Балфур нагне своје кратковиде очи к столу, погледа покривач, и рече:

— „Сатен риш", ту ћу реч да утувим.

— Ох, немојте се трудити, лорде, — одговори домаћица засмејавши се. Ја ћу вам дати један узорак.

Она даде знак једноме од лакаја, који донесе маказе, и мис Евелин засече у 75 стопа дугачки скупоцени покривач, исече из њега два повећа комада, која затим преда, као „мустре" обојици својих британских гостију...

У пажњу пореским обвезницима

М. кр. финансиска дирекција у Зомбору објавила је позив за пријаву пореза на промет, течевину и имовину за 1941 и 1942 годину. Према овоме позиву ове пријаве имају се поднети до 5 марта. На подношење пријаве обавезно је свако предузеће и појединац који обавља неки обрт са зарадом, који имају неку ренту, аренду итд. Нису обавезна за пријаву течевинског пореза она правна лица која плаћају друштвени порез као и занатлије који упослују највише једног помоћника, и једног шегрта односно раде са два шегрта без помоћника, као и закупци земаља који су по професији претежно земљорадници и држе у закупу само онолико земље, чији укупни чисти катастарски допринос износи највише 25 пенга.

На подношење пријаве за течевину и имовински порез, уколико нису лично ослобођени од пореза, обавезна су сва физичка лица као и правна лица чији укупни приход износи 1000 пенга, односно укупна имовина 5000 пенга на дан 31 децембра 1941.

Нису обавезни на подношење пријава од ових лица она чији је укупни месечни приход износио 1000 пенга, али приход који подлеже обавези пореза не премаша 600 пенга, а на крају године њихова имовина која је подложна порези није прешла 25.000 пенга.

Пријаве се подносе код надлежних поглаварстава односно градских начелништава.

Претплаћујте се на „Нову пошту"

ВЕСТИ

— Мере за осигурање града од поплаве. Топло време и киша која пада већ два дана изазвали су нагло топљење снега, тако да вода улицама тече потоцима. И са других страна стижу вести да је време нагло отоплило и да се свугде снег топи. Сигурно је да ће ускоро доћи и до пораста воде у Дунаву и тим поводом јуче пре подне у градоначелничком звању под претседништвом г. др. витез Нађ Миклоша одржана је конференција надлежних фактора на којој је расправљано питање убрзања рада на изградњи одбранбених насипа у дужини од неколико стотина метара узводно од железничког моста који је зимус лед разорио. За изградњу овога насипа потребно је око 4.000 вагона камена. Исто тако на овој конференцији расправљано је питање набавке потребног броја врећа за песак.

— Почела је реорганизација градске административне службе у Сабадки. Као први корак децентрализације градске администрације, градоначелник је решио да се на Нађфењу оснује испостава градске управе. У томе циљу су јуче градоначелник Сабадке и велики бележник били на лицу места да изаберу просторије, а чиновништво ће бити постављено из реда постојећих градских чиновника и званичника.

— Плакатирање установљених цена робе. Услед повољних резултата који су постигнути досадашњим плакатирањем цена пољопривредних продуката и животних намирница, према одлуци Министарства за снабдевање овај ће се систем и даље изграђивати. Тако ће се у најскорије време, путем 100.000 плаката, који ће бити истављени на видним местима по градовима целе државе, означити цене за стотину индустриских артикала разне врсте, — емаљираног посуђа, петролеја, сапуна, вештачког гнојива и т. д., као и цене оправке ципела и чизама, и још много друго. Предвиђене су строге казне, како за продавце тако и за купце, који се не буду придржавали ових цена.

— Пореске пријаве у Сабадки за течевински порез и порез на имања треба поднети најкасније до краја фебруара Порески обвезници који закасне са подношењем пореских пријава биће кажњени. Ово се односи и на кућевласнике, који такође морају поднети пријаву за порез од имања без обзира на прошлогодишњу пријаву.

— Управа основне школе у Алкотмањ улици позива све ученике IV разреда да у петак, 27 о. м. у 8 часова изјутра буду у школској дворани.

— Градоначелничко звање у Сабадки позива сва друштва, која до данас нису извршила измену друштвених правила, да то учине најкасније до суботе.

— Шта треба да се зна о пореском валовању. Као што смо авили, у Удружењу трговаца данас по подне у 6.15 часова одржаће предавање г. Демењи Јожеф, финансиски саветник, шеф пореског звања у Ујвидеку. На овом предавању заинтересовани порески обвезници добиће исцрпна аутентична обавештења о томе како се имају испуњавати пореске пријаве. Пореске пријаве, односно формулари могу се већ добити у градском пореском звању, па се препоручује свима онима који ће доћи на ово предавање да набаве ове формуларе, како би вечерас на предавању могли добити практична упутства о њиховом попуњавању.

— Обавеза индустриских предузећа да зидају домове својим намештеницима. Градоначелник Сабадке поднео је предлог Савезу мађарских градова, у коме је истакао потребу зидања породичних домова намештеницима индустриских предузећа, као и стварање извесних социјалних установа за све намештенике.

— Крађа у Обермилеровој месарници. Прошле ноћи извршена је провала у познату Обермилерову кобасичарницу, чији је власник г. Адолф Пехлон, а која се налази у згради поред Штолцове пиваре. Крадљивци су однели 80 пенга у готову колико су нашли у ручној каси, надаље две велике саламе и један већи комад димљених ребара све у вредности од 120 пенга. За крадљивцима се трага.

— Управа Електричне централе у Сабадки ставила је у промет још двоје кола која саобраћају између Калварије и коњичке касарне. Овом допуном свакодневно је од јуче трамвајски саобраћај са 16 на сваких 8 минута.

— Регулисање потрошње моторног алка. Најновијом наредбом Министра трговине и саобраћаја, почев од 1 марта, дозволе за моторно алко за сувоземна и пловна саобраћајна средства издаваће надлежне пореске управе, а у количинама предвиђеним посебним правилником.

— Непажњом железничара у Зимовнику се запалио један вагон са етерским уљем. Прошле ноћи око 10 часова у Зимовнику дат је аларм сиренама. Зимовник који је сада пренатрпан разних лађа и шлепова, које су због обуставе саобраћаја на Дунаву склониле овде да презиме, пробуђен је од светлости пожара који је избио на једном вагону. Пристанишни ватрогасци као и градска пожарна чета која је такође била алармирана, убрзо су били на месту пожара у претоварном делу пристаништа. Пожар је избио у једном вагону цистерни у који је из шлепа претоварено етерско уље. С обзиром на велику запаљивост етерског уља, пожар је за трен ока захватио цео вагон који је био у пламену, тако да је претила опасност да ће пожар захватити и остале вагоне. На средству пожарници су располагали са потребним хемиским сретствима за гашење тако да је пожар благовремено угушен и спречена већа несрећа. Колико се до сада могло утврдити пожар је настао кривицом једног железничара који је неопрезно прошао са запаљеним железничарским фењером поред вагона где је вршено претакање етера и тако је дошло до пожара

ПРИВРЕДНИ ЖИВОТ

Зашто је потребна појачана производња уљарица?

Проширена култура уљарица, за коју су и у нашој држави предузете законске мере, има своје разлоге у појачаној потреби уља, изазваној ратним потребама.

И у Немачкој, предузете су у том смислу мере за интензивисање појединих врста уљаних биљака, чије принципијелно значење налазимо образложено у стручном напису „Нојес Винер Тагблата“, где се вели:

У немачкој пољопривреди поодавно је већ упућен апел за повећање сетве уљарица, да би се тиме немачка опскрба масти употпунила и осигурала. Зашто је у данашње време тако много стало до тога да се унапреди култивисање уљарица? Одговор је прост. Зато што је код уљарица чисти принос масти по јединици површине много виши него ма код којих других извора масти, пре свега виши но код млечне стоке или код свињарства.

За упоређење, нека послужи уљана репица, која, при хектарском приносу од 18 мтц. зрна, са 36% уља, даје по хектару принос од 6 мтц. чисте масти. Притом још, при екстракцији у фабрици, даје 11 мтц. уљаних погача. С обзиром, да 1 кг уљаних погача, уз примесу храни, даје вишак млека од 3 кг, то износи укупан вишак млечног приноса, из 11 мтц. уљаних погача по хектару, око 33 мтц. млека, са садржином чисте масти од преко 1 мтц. Дакле, целокупан принос масти по хектару, од засејане репице, износи округло 7 и по центи.

Принос масти од млечне стоке, или од товљених свиња, — полазећи од земљишне површине потребне за сточну пићу — много је мањи. Ако једна крава млекуља треба годишње 1 хектар сточне пиће за своју исхрану, а под повољним околностима даде 3000 литара млека годишње, са 3.2% садржине масти, онда 1 хектар земљишта даје свега само 1 мтц. чисте масти. Тај се принос, додуше, нешто повећа кад узмемо у рачун приноу телета, а и сам пораст краве, и мршаво млеко које остане, а које садржи још извесне мале количине масти. Али све то ни приближно не досеже вредност масти добивене од уљане репице.

Исто и товљење свиња, упоређено са културом уљарица, у погледу производње масти знатно заостаје. Рачунамо ли просечни хектарски принос кромпира са 160 мтц. а јечма са 20 мтц., то би укупан принос сточне хране са 1 хектара, кад садимо наједнако и кромпир и јечам, изнео око 30 мтц. хране. То, међутим, при исхрани свиња, одговара прирасту од свега 7 и по мтц. живе ваге, односно 6 мтц. тежине заклане стоке. Просечно би се, дакле, овде, уз месо, добила множина чисте масти од свега 1 мтц.

Ови податци показују, дакле, јасно и лаику, зашто треба повишивати производњу уљарици, — зато, наиме, што она претставља брзо издашан извор масти.

— Дивље воде у хатару Сабадке већ су нанеле велике штете, пошто у хатару Сабадке нема довољно потока и одводних канала. Под великим теретом снега срушило се досада већ око 30 кровова на малим породичним кућама, а из десет кућа морало је бити евакуисано становништво. Стање је нарочито тешко на Таванкуту, Лудошу, Шебешињу и у такозваној Млаки. Оштећена је такође једна школска зграда, као и један део градске кланице.

— На гимназиским течајевима могу учествовати и лица старија од 35 година. На предлог Министра вера и просвете, Регент је одобрио да на припремном течају за пети разред гимназије могу учествовати лица старија од 35 година. Заинтересовани могу добити обавештења о овом течају код управе гимназије у Змај Јовановићевој улици бр. 4.

— Обесио се у Сабадки Михаило Бошњак, стар 85 година, са станом у Дуговићевој улици број 83. Бошњак досада већ више пута је покушавао да изврши самоубиство и тек сада је успео.

— Непознати просјак украо је од типографа Гашпара Паука један пар нових ципела. Вредност ципела процењена је на 50 пенга. Непознати просјак је дошао по милостињу и, пошто ју је добио, уместо захвалности украо је нове ципеле. Истрага се води.

— Услед експлозије, потопљен брод са 700 исељеника. Јављају из Цариграда: У уторак испловио је из пристаништа, под панамском заставом, пароброд „Струма“, који је транспортовао 700 румунских Јевреја исељеника. Тек што је напустио Босфор, брод је експлодирао и потонуо, заједно са особљем и свима путницима. — Брод је својевремено, услед квара у машини, потражио склониште у цариградској луци, а сада се враћао у Румунију.

— Лекар је дисциплински одговоран ако препише рецепт за болесника кога није прегледао. Управни суд донео је занимљиву пресуду у кривици једнога лекара Окружног уреда који је оптужен да је преписао лек за једнога болесника, а да овога није уопште видео. Дисциплински суд је нашао лекара кривим и осудио га. Лекар се жалио против све пресуде Управном суду који је пресуду потврдио. Управни суд је нашао да је овакав поступак лекара кажњив и да може да утиче на потстрекавање алчности у служби па шта више и за противправно стицање материјалних користи.

ВЕСТИ ИЗ — БУДАПЕШТЕ

НАРЕДБА ГРАДОНАЧЕЛНИКА БУДАПЕШТЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ ПСОВАЊА

Поводом друштвеног покрета за сузбијање ружнога обичаја псовања, градоначелник престонице укључио је у овај покрет и градске намештенике, и у том смислу издао посебну наредбу.

Као нарочито погодну сматра градоначелник меру сузбијања коју је увео друштвени покрет, наиме зидне слике и плакате, и зато ће ове бити извешане у градским званичним просторијама, као и по радионицама, привредним и просветним установама, и т. д. Градоначелник је овластио управитеље престоничких школа да такође, у своме делокругу, прибаве одговарајући број тисканица и слика, које ваља истаћи на видноме месту.

ИЗДАЊЕ СРПСКИХ НОВИНАРА

За свакога о свачем понешто

појавило се по трафикама и код продаваца новина и публика је ово издање одушевљено и са најживљим интересовањем примила. Издање има стварно разноврстан, занимљив и скроз актуелан материјал, који у пуној мери оправдава његов наслов. Популарна, ниска цена чини издање

За свакога о свачем понешто

приступачним и најширим, па и најсиромашнијим слојевима љубитеља овакве врсте штива, које заиста пружа сваком читаоцу ретко уживање и задовољство. — Примерак стаје свега 30 филера и може се добити у књижарама, трафикама као и код уличних продаваца новина. — Треба похитати са куповином издања, јер се у промету налази још веома ограничен број примерака!

Крај цео свет

Најскупоценија улица на свету

Варош у ко ој нема лопова

Они који мисле да се најскупоценија, најбогатија улица на свету налази у Ри де ла Пе у Паризу, на Бродвеју у Њујорку или у центру Берлина, у великој су заблуди. Најбогатија улица на свету не налази се ни у Европи, ни у Америци, већ у Азији.

Од давних времена, у индиској вароши Делхи постоје највеће трговине са најскупоценијом и најређом робом на свету. Једна узана кривудава улица у Делхиу, која нимало не личи на асфалтоване и праве европске улице, крију у себи више блага него неколико европских престоница скупа.

Та мала улица у Делхиу са правом заслужује назив „најскупоценија улица на свету". Та улица се зове Хандни Ховк. У ниским продавницама те улице продају се раскошна и скупоцена одела, плаштеви, огртачи и друге ствари за индиске махараџе, ту се добија опрема за слонове, златни аутомобили, разни накити по басноловно скупој цени и разне друге ствари, који се више нигде у свету не могу ни видети ни купити.

Овде, у улици Хандни Ховк се сакупља све што најлепше производи индиска занатска вештина. Ту има правих уметничких дела. Има антиквитета, које би радо купили европски музеји, али је принцип ових трговина да своју робу продају само урођеним Индусима.

Наравно, још раније су предузете мере да службеници и радници, запослени у овим трговинама са најскупоценијим предметима на свету, не могу да изврше ни најмању крађу, па чак ни проневеру.

Сваког јутра, пре доласка на рад, службеници и радници се измере на тачним вагама, исто тако и по одласку. Ако је неко сумњив, претреса се до наге коже. Целога дана посебни детективи циркулишу кроз трговине и пазе да ни персонал, ни публика ништа не дигну.

За крађе у овим трговинама предвиђене су нарочито строге казне У почетку се још дешавало, да су неки радници украли неку ситницу и због тога били осуђени на више година робије. Од тада крађе су сасвим постале ретке и нико у Делхиу не памти, да је било један трговац за последњих десет година поднео пријаву полицији због крађе или проневере. Делхи је варош у којој нема лопова.

МУЗЕЈ ГОЛУБОВА ПИСМОНОША

У немачкој вароши Лајден постоји музеј голубова писмоноша. Тај музеј је 1575 години подигао у част оних голубова писмоноша, који су исте године јавили опседнутом становништву Лајдепа, да ће војска принца од Оранијe ускоро стићи пред Лајден да га ослободи од непријатељских јуриша и према томе ће Лајден бити спасен срамоте да падне у непријатељске руке.

И стварно, још истога дана су дошле јаке трупе принца од Оранијe растерале непријатеља окупљеног око града. Принц је наредио да се голубови писмоноше хране до краја живота и негују.

Голубови су после угинућа балзамовани и стављени у стаклене ормане музеја, који је њима у част подигнут. Тако су голубови писмоноше спасли читаву једну варош, која је стрепела од непријатељске руље.

*

ПРИХОДИ ЧАРЛА ЧАПЛИНА КАД НЕ РАДИ

Пореска управа у Лос Анђелосу утврдила је да славни филмски глумац и режисер Чарли Чаплин и када не ради за филм има стално око осам милиона долара годишњег прихода. Према том приходу одмерено му је и плаћање порезе. Чаплин више и не очекује приходе од филма. Он се бави спекулацијама. И данас преко својих пријатеља финансиских и банкарских стручњака са акцијама и другим хартијама од вредности тргује и има при томе врло много среће. Његова целокупна имовина, изузев неколико стотина хиљада долара, уложена је у акције и хартије од вредности.

СИМЕТРИЧАН БРОЈ ДВАПУТА ДОБИО ГЛАВНИ ЗГОДИТАК

Јединствен случај десио се при извлачему лозова пруске класне лутрије у Берлину. Двапут узастопце извучен је исти број и добио главни згодитак од 3 милиона марака! Врло је редак случај, али је потпуно истинит.

Тај број пруске класне лутрије је занимљив и по томе, што се и спреда и од позади може читати и увек даје исту, такозвану симетричну шифру. То је број 39093... Премију су, наравно, добиле две разне личности.

*

ПУКОВСКА БАБИЦА

У Русији је у своје време постојао пешадиски пук, који је носио назив „Пук цара Павла Првог". Тај пук био је чувен по томе што је имао своју — пуковску бабицу! Руси су се чудили шта ће војницима бабица, али је тајна ипак убрзо решена: војници су махом били ожењени људи са децом и имали и доста деце. Пошто су били обавезни на доживотну службу у касарни, пук је за њих плаћао једну бабицу, да би се ова нашла при порођајима жена војника. И Руси су се смејали овој уистини корисној установи, која је постојала све до краја Светског рата.

*

„КАРМЕН" ЈЕ ЈОШ УВЕК НАЈОМИЉЕНИЈА ОПЕРА НА СВЕТУ

Познати немачки музичар Вилхелм Алтман израдио је статистику о операма које су се приказивале у последњој години у разним позориштима света. Из ове статистике излази да је „Кармен" и данас још најомиљенија опера на свету. Њу најчешће дају позоришта и опера и то увек пред пуном кућом. Само у Немачкој, за последњу годину дана, „Кармен" је давана четири стотине пута у разним варошима. У Француској је у току 1936 давана 1200 пута. У Америци је „Кармен" однела рекорд међу осталим операма.

Наука и живот

Тешке болести човечјег организма

Падавица

Лечење ове болести је прилично тешко

Епилепсија је још прилично раширена болест, па и тешка у многим случајевима. Стога јој треба поклонити појачану пажњу. Њени главни симптоми су грчеви, који долазе у виду напада, каткад с извесним предзнацима каткад и без икаквих предзнака, сасвим изненадно. Тако епилептичар може и на сред улице да добије епилетички напад и падне на земљу онесвешћен мучен тешким грчевима.

При нападу падавице болесник изгуби свест, а поједини делови његовог тела се грчевито трзају. Ово изненадно падање у несвест је најсигурнији симптон падавице.

Постоје јаки и слаби напади епилепсије. Има случајева да болесник само изгуби свест и мирно лежи на своме месту, а тело му се не грчи и не трза. Тек по лицу и гримасама на њему може се закључити да је епилептичка несвестица по среди.

Други моменат болести су грчеви. Код развијеног стадиума болести болесник у несвесном стању показује јако трзање. Цело тело му се тресе, сви мишићи се у грозничавом и брзом покрету. Лице болесниково постаје модро, често излази пена на уста.

После три или пет минута трзаји мишића престају, боленик лежи и даље онесвешћен и као да рче. Буђење може настати већ после неколико минута, а каткад и тек после неколико часова. Може се десити да епилепсија нападне само поједине групе мишића тела падавичара и тада је стање несвестице обично краће.

Епилептички напад су или самостална болест или пак јавља се као пропратна појава другог неког патолошког процеса у човечјем организму. Код неких обољења бубрега, јаких грозница и неких заразних болести долази до падавице као пратне болести. И услед великог губитка крви човек може лако оболети од падавице од које се после дуго не може да ослободи. Али ови случајеви ипак нису права епилепсија и много лакше се лече него права падавица.

Ако је епилептички напад већ избио, против ње се не може ништа учинити. Делатност оних који пружају прву помоћ падавичару састоји се у томе, да заштите болесника од евентуалних повреда, лежања на хладном камену или влажној земљи, од повреда главе на неком шиљатом предмету и томе слично. Треба га по могућству ставити у постељу, тако се болесник за време самог напада и у несвестици услед трзања и грчева у мишићима не би повредио.

Из његове близине треба уклонити све оштре, шиљате и тврде предмете. Важно је да му се, ако лежи на земљи, под главу стави нешто, на пример јастук, капут или ћебе. Ако је болесник у постељи треба пазити да то да не испадне услед грчева из постеље.

Код епилептичара се обично за време напада оба палца на руци згрче. Лаични и сујеверни људи верују да ће се епилептичар освестити и бити му боље, ако се ти палци исправе. То није тачно. Насилно растварање палаца може болеснику само шкодити.

Најгоре је када се око онесвешћеног падавичара ствара паника и чује запомагање жена. Болесник ствара има изглед као да је већ на самрти, али бојазан није оправдана, јер код епилептичара после напада у врло изузетним случајевима одмах наступа смрт.

Сам болесник за време напада не осећа никакве болове и нема ни појма о грчевима и трзању.

Има епилептичких напада који долазе с извесним предзнацима, такозваним „аурама". Понекад се благовременом констатацијом аура може сам епилептички напад спречити, или бар болесник благовремено положити у постељу и тако обезбедити против тешких повреда за време пада и трзања.

Лечење ове болести је врло тешко. То је прилично незахвална задаћа лекара специјалиста за нервне болести.

Јасно је да код тако тешке и неизлечиве болести лаковерни и прости свет употребљава разне врачарије и тајне магичне лекове, верујући да ће то више помоћи него лекарев лек. Од тога се треба чувати. Те врачарије и лекови надрилекара су махом скупи и поред тога још и непоуздани, опасни.

Данас се најбољи успеси постижу код епилептичара при лечењу употребом брома и луминала. Наравно то лечење треба да врши лекар.

*

МАЛЕ НАУЧНЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Црвена боја наше крви долази од црвених зрнаца, којих у нашем организму има преко пет милиона.

*

Гусеница је један од најпрождрљивијих инсеката. Она може за један дан да поједе 20 пута више него што је тешка.

*

Постоје четири облика астме: бронхиална, астма срца, астма бубрега и бистерична астма. Оне се све на разненачине лече.

*

Бели лук има лековито дејство у вези са разним тежим оболењима. То су знали већ и стари Египћани, Грци и Римљани. Бели лук је веома добар лек и против закречавања вена.

*

Научници тврде да ни најтежи телесни рад не може да нашкоди здрављу. Телесни радници не страдају од тешког рада, него од нездраве средине у којој раде и живе.

*

Најчешћи узрок опадања косе може се довести у везу са претераном делатношћу лојних жлезда косиног корена.

*

Код жена су лекари приметили, да оне имају у једном минуту пет до десет удара срца више него мушкарци истих година.

ОЈЕ НАМИРНИЦЕ САДРЖЕ НАЈВИШЕ ВИТАМИНА?

Многи људи су у недоумици се говори о томе, у којим вотним намирницама има најше витамина, који су толико овити и важни за наше равље. У том погледу људи то греше. Научници и лекари на несумњив начин утврдили највише витамина садржи ке и некувано воће, затим рће. Највише витамина има салати, купусу, краставцима, лицану, роткви, гважђу, јаци и јагодама. И лимун има исне витамине и стога је и овит.

Ипак, ни са витамина не треба теривати, јер они прекомерузимани у храни, могу у вој мери да буду штетни по равље.

✶

ЕДСТВО ЗА ОДУЧАВАЊЕ ОД АРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА

Енглеска лекарка г-ђа др. Еми нсон јавља у једном медицинчасопису о новом одличном дству, помоћу кога могу људи да успешно и брзо одучавају од упоје опасних наркотичних средстава као што су кокаин, морфиум, ха и други. Нови лек је нарочито ван за лечење окорелих морфиста, кокаиниста и људи који робуеким другим страстима и пороа, а тешко се могу да одвикну од опасних отрова.

Према поступку др. Еми Илинсон, болесниковој кожи се ставља јефластер у којему се налази лека инјекција. Инјекција, без ангавања, аутоматским путем зи у организам кроз кожу и брзо изазива повољно дејство. стављања неколико фластера, сник се већ осећа много боље и траки више кокаин, морфиум, алм или нешто друго наркотично ство.

ПРИЧА „НОВЕ ПОШТЕ"

Користан разговор с Едисоном

Антон П. Чехов

Отпутовао сам у Америку и одлучио да посетим славног проналазача Едисона. Дочекали су ме телефони, микрофони и грамофони и не знам још све какви „фони"... Одмах сам прешао на ствар.

— Ја сам Рус! Много сам чуо о вашим изванредним генијалним проналасцима. У новинама се много пише о вама и тим проналасцима! Ви нисте обичан човек...

— Веома ми је мило, господине. Али вас унапред опомињем да вам новаца не могу позајмити...

— Хвала, о томе није реч, — одговорио сам мало збуњено Едисону.

Седели смо и разговарали о свему и свачему.

— На чему сада радите? Сасвим сам сигуран да сте опет нешто прокључали, чим ћете изненадити цео свет. Шта је оно тамо чудно на зиду?

— То је такозвани „гастронофон". Ставите овде пред отвор комадић угља, па окрените овај шраф.... После притисните прстом дугме, укопчајте струју, и на стотинукилометара даљине показаће се угаљ у хиљадуструком увеличању... И на тој појави можете да печете и кувате штогод хоћете...

— Аха... одлична ствар... генијалан проналазак! Али, драги Едисоне, извините, код нас се то много једноставније ради... Човек отпутује у Америку. Добро. Али код куће је остао добар пријатељ. Телеграми, истина, не стижу, али кад се врати кући, дочекају га два-три малишана и умиљавају му се:

— Татице, татице, шта си нам донео из Америке?

— Баш недавно се десило са једним мојим колегом лекарем... Кад се вратио из Аустралије, у кући је нашао тројке. Да, добро сам рекао: тројке!

— Заиста?

— Да... Али лекар га је лако и брзо утешио. Он је то објаснио крзотоком, преносом мисли и сличним медицинским феноменима... Наравно, за паметног човека то је довољан аргумент... Али и ваша справа је добра, само је мало опасна и сумњива... хе-хе-хе...

— Ви сте шаљиво расположен, бабушка...

— Да, ја од шале живим, знате, хумориста сам. А шта је оно чудо тамо?

Показао ми је још много своје изуме и био веома љубазан до краја. Ја сам одао своје највеће дивљење и признање Едисону и он ми је при растанку рекао:

— Ипак, симпатичан сте ми Рус, хтео бих нешто за вас да узиним пре него што одете...

— Шта би то могло бити?

— Да позовем ваше суграђане и пријатеље да вам без бојазни позајме највеће своте новаца!

— Нису, ваљда, луди! Они мене добро познају!

— Ипак, за моју љубав они ће то учинити...

Едисон је укопчао нову справу и почео да говори. У даљини се на белој плочи назирала Русија, мој завичај:

— Овде Едисонова лабораторија! Драги моји Руси, ви сте познати као доброћудни људи. Мене је данас посетио ваш угледни и генијални суграђанин Антон П. Чехов и ја сам вам захвалан што имате таквог великог сина у својој средини! Молим вас да му кад се врати кући, позајмите новаца колико он буде тражио...

И ова Едисонова справа се показала као одлична. Кад сам се вратио у свој прљави руски град, имао сам шта видети. На железничкој станици дочекали су ме моји драги суграђани говорима, музиком и цвећем. Сви су махали према мени стотинаркама и хиљадаркама, рубље су саме летеле у моје дубоке џепове... Дивота једна! Генијалан је тај Едисон. Они су чули Едисонов глас и, чронути, одмах потрчали мени у помоћ...

Апарат је већ савршен и због тога, што позајмљени новац не треба пријатељима вратити! Колосалан изум!

ЈЕДНОСТАВНО...

— Господине докторе, дошао сам да вас запитам шта да радим? — Кадгод погледам на врх торња, добијам несвест.

— Па место да гледате на врх торња, ви гледајте у јендек и ствар у реду.

✶

СКУПА БАЊА

У једној бањи гост узбуђено протествује код хотелијера, кад је бацио поглед на поднети пашрени рачун:

— Шта видим овде? Како сте се усудили да рачунате пет пенга за излазак сунца? Тога нигде нема! То је прави безобразлук!

— За излазак сунца се, наравно, ништа не мора платити, али за буђење, да исте видели овај диван излазак сунца у нашој бањи, тек морамо нешто рачунати...

✶

ОТПУШТАЊЕ

— Зашто си отпустила твоју вредну собарицу?

— Зато што је муж за њену љубав хтео мене да отпусти из брака.

Јошико Хаваки спасава Јапан од опасних страних шпијуна

Пише В. Спасић (30)

Једина је разлика била у томе, то му је истом тренутку, када улетео у кола, рука била узнута увис и у њој се налазио револвер.

— Ако се макнете, пуцаћу! — тим али одлучним гласом рекао је капетан Таваси, — ни реч! Та опомена је била излишна. Маскирани мушкарац се показао као велика кукавица и толико се уплашио од револверске цеви, која је била уперена према њему, да се није смео ни макнути са места.

За то време шофер није ни знао шта се у колима дешава. Он је јурио уобичајеном брзином и уобичајеним путем по многобројним побочним улицама.

Таваси је револверску цев сасвим притиснуо уз груди маскираног мушкарца и посматрао сваки његов покрет. У мрачној унутрашњости кола није могао ништа разабрати, али својим префињеним инстинктом осећао је чак и намеравани покрет. И у случају потребе, он се не би ни часа поколебао да окине револвер.

Изгледа да је и страни шпијун био начисто с тим да има с одважним и енергичним човеком посла, јер није учинио ни покушај да би једним муњевито брзим ударом избацио револвер из Тавасијеве руке. Такви безнадежни покушаји ретко успевају. Његов нападач треба само мало да макне прстом и он је мртав, јер ће му се метак зарити право у срце. А то није нимало пријатна ствар.

Најзад је ауто застао пред оном тајанственом кућом у центру Токиа.

— Водите ме! — наредио је шапатом капетан Таваси. Овога пута нису биле потребне никакве претње, јер се маскирани мушкарац махинално покоравао, само је код капије мало застао. Он је вероватно очекивао помоћ од шофера, али овај се није њега ни осврнао, јер је био заузет око мотора.

— Хајдмо, хајдмо — шапутао је и даље Таваси, — и маскирани мушкарац је извукао из џепа кључ од капије, пошто су за време узбуне све капије у престоници морале бити закључане.

Капетанове очи су се већ привикле на полумрак и он је убрзо могао да утврди, да се у рукама његовог противника не налази револвер већ само кључ. Овај је капију отварао дрхтећом руком. Он се, вероватно, надао да ће његов шеф, кад буду крочили у осветљену собу, одмах бити начисто са ситуацијом и ступити у акцију, још пре него што његов нападач буде могао да се навикне на изненадну јаку светлост.

Ускоро се показало да се преварио у рачуну. Тек што су ступили у мрачно степениште — капетан Таваси није допустио да се капија закључа, — споља се чуло неко комешање и као рвање.

Људи капетана Тавасија, који су се већ раније опрезно сакрили у близини тајанствене куће, напали су шофера и свезали га. Цела борба трајала је свега један минут. Напољу је опет владала тишина.

НЕШТО ЧЕМУ СЕ СТРАНИ ШПИЈУНИ НИСУ НАДАЛИ

Мало доцније, чули су се кораци са улице и убрзо су под капију стигла четири униформисана официра. Њихов вођа је поздравио капетана и наредио маскираном мушкарцу:

— Испружите руке!

Овај се без околишења покорио наредби. У идућем тренутку на његовим рукама су се већ налазили сјајни челични окови, а Таваси му је наглим покретом здерао маску са лица. У полумраку видело се бледо, уплашено и унезверено лице.

(Наставиће се)

Данас

Петак, 27 фебруар 1942 године.

Преп. Авксентије. Кирило учит. словен.

Сунце излази у 6 часова и 30 минута, а залази у 17 часова и 50 мин.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ:

Попић м-р Милан, Јокаи Мор у. 13 (телефон 23—79).

Михелс м-р Јулије, II Ракоци Ференц улица број 66 (телефон 29—51).

*

РАДИО

За 27 фебруар

Будапешта: 6.40: буђење, гимнастика. ■ **7.00:** вести, саопштења, јутарња музика. ● **10.00:** вести. ● **10.15:** ердељске грамофонске плоче. ● **11.20:** концерт дувачког оркестра. **12.10:** камерна музика. ● **12.40:** вести ● **12.50:** пренос. ● **13.30:** поруке војника. ● **13.50:** маршеви. ● **14.00:** пренос из Коложвара. ● **14.30:** вести. ● **15.20:** певање мушког хора из Коложвара. ● **18.25:** пренос из Коложвара. ● **19.00:** вести на мађарском, немачком и румунском језику ● **19.20** спортски извештај. ● **19.30:** пренос опере из Коложвара. ● **20.25:** предавање. ● **21.40:** вести. ● **23.00:** вести на немачком, италијанском, енглеском и финском језику. ● **23.25:** музика за игру. ● **23.40:** циганска музика. ● **24.00:** вести. ● **0.15:** час Црвеног крста.

*

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

За Будапешту 20.30 и **17.53.**

За Сабадку 4.38.

За Зомбор 4.06, 10.54, 13.50 (Сеплигет-Паланка), 17.26.

За Тител 6.15, 14.02 и 20.20.

За Зенту-Сегед 5.30, 13.35 (само до Обечеја), 16.40

Из Будапеште 23.14 и **11.11** (особни стиже у Ујвидек у 7.35).

Из Сабадке 20.48 (особни, стиже у Ујвидек у 23.35).

Из Зомбора 7.32, **9.15** (само из Паланке-Сеплигета), 12.54, 20.16.

Из Тителе 5.29, 15.30, 19.40.

Из Сегеда-Зенте 7.05 (само од Обечеја), 10.35, 20.08.

*

МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ

26 фебруара.

Дунав: Комаром 267 (+3), Будапешт 232 (—6), Пакш 236 (—1), Бања 246 (—) Мохач 292 (—3), Бездан 306 (—1), Гомбош 305 (—), Ујвидек 254 (—2).

Тиса: Вашарошнамењ —6 (—), Токај 166 (—2), Тисафиред 158 (+4), Чонград 187 (+7), Сегед 283 (+4), Тител 315 (—).

МАЛИ ОГЛАСИ

стају до 10 речи 1.50 п., свака даља реч 10 ф. За оне, који траже службу, 50% јефтиније. Мали огласи се примају, сем наше администрације (зграда Аполо биоскопа, I спрат), још и у трафикама Поповић, Хитлеров пут 7, Иброчић, Бардоши Ласло у. 2.

ПРОДАЈЕМ једну прекрупачу, употребљену, у добром стању, уз повољну цену. Кохут Андрија, Кисач (код поште). 286

СПОРТ

Попеску Виргиније, бивши играч „Војводине", у Ујвидеку

Попеску ће се пријавити за УАК

Слаба игра УАК-а, коју је показао у јесењем првенству нагнала је управу да за пролетње првенство прибави нове снаге. Осим Бадића и Шомлаиа, који већ играју за УАК, и најновијег појачања Јожике Велкера, бившег југословенског репрезентативца и играча „Војводине", управа УАК-а ступила је у везу са Попеску Виргинијем, бившим играчем „Војводине". Говори се да је споразум готово већ постигнут и да Попеску ових дана треба да стигне у Ујвидек.

Нашим суграђанима Попеску је врло добро познат као одличан бек, који је играо у „Војводини", а неколико пута био изабран и за државни тим, где је са успехом бранио боје државног тима. Његови спортски квалитети, његова рутина и пожртвовање изазивали су дивљење при многобројним гостовањима „Војводине" у ближој и даљој околини и својим дугогодишњим залагањем за просперитет тима он је стекао неподељене симпатије целокупне спортске публике нашег града За многобројне победе бивша „Војводина" је углавном имала да захвали своме одличном беку, који је у спортском свету био познат под именом „Поп", а и оних неколико пораза, које је бивша „Војводина" претрпела у борби за државно првенство, нису били катастрофални по углед њеног тима, обзиром да је увек са пуно воље, пуно смисла, пуно пожртвовања и самопрегора бранио част и углед свога тима.

ОДРЕЂЕН ЈЕ КОМЕСАРИЈАТ НАД „БАЧКОМ"

Сабадка, 26 фебруара. Хрватско спортско друштво „Бачка" сазвало је за данас скупштину ради измене друштвених правила. Скупштина се, међутим, није одржала, пошто је градоначелник г. др. Јанош Велђи суспендовао управу „Бачке" и поставио комесара. Комесар г. др. Војник Аладар, културни саветник града, сазваће у најскорије времену ванредну скупштину.

Оглашујте у „Новој пошти"

СПОРТСКИ ХУМОР

Пролећње чишћење снега

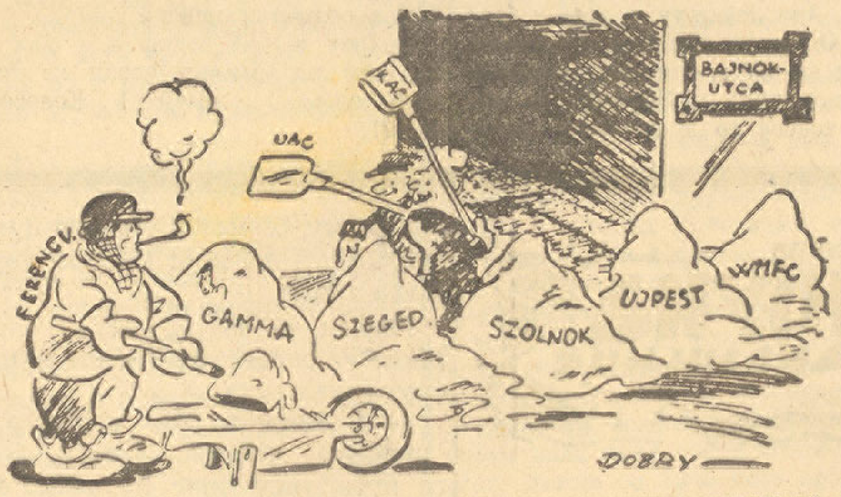

ФРАДИ ДРУМИ: Чим однесем још ово неколико гомилица, пут ће бити потпуно чист!

ЧИСТАЧИ СНЕГА: Не брини, друже, и ми ћемо ти помоћи.

(Немзети Шпорт)

Пажња земљорадници!

Према издатој уредби стари примерци уговора за сејање сунцокрета постали су неважећи.

Ниже наведена овлашћена фабрика уља склапа уговоре са произвођачима сунцокрета према новим најповољнијим условима.

Потребно, најбољег квалитета, селектирано и изврсне клијавости семе за сетву стављамо произвођачима на расположење.

Уговорним произвођачима осигураћемо уговорно изврсну сточну снажну храну — сунцокретно брашно, — осим тога може требовати произвођач уље за сопствену употребу.

Заинтересовани произвођачи нека се обрате за информације са поверењем на наше месне заступнике или управо на фабрику.

KLEIN VILMOS

Délvidéki Növényolajgyár és Étolajfinomító

Ujverbász

Примамо заступнике у местима где још нисмо заступљени

Укрштене речи

Број 37

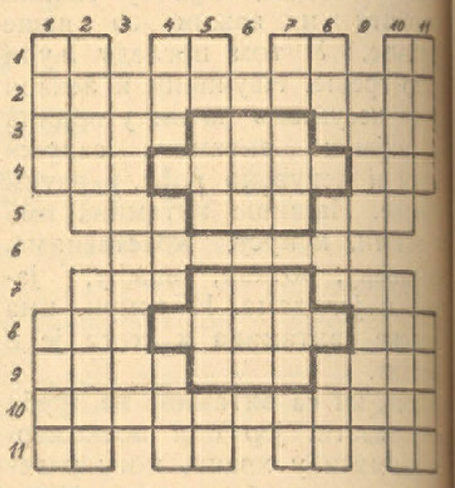

Водоравно: 1. иницијали словеначког песника — овде (немачки) — упитна заменица — енглески писац; 2. црквени великодостојник; 3. залиха намирница — врста рибе — растапа; 4. ваздух (латински) — змија отровница — кревет (немачки); 5. само (мађарски) — воје (француски) — презиме нашег књижевника; 6. здравље (латински); 7. во (немачки) — зачин — врста гнојног оболења; 8. узвик — нагарављен — чамац; 9. преклиње — талас — употребљава; 10. име Христовог апостола (у падежу); 11. свеза — пет (мађарски) — део француског франка — дужинска мера (са „л" на крају).

Усправно: 1. пољско цвеће — домаћа животиња; 2. планина у Босни — једна од Сједињених америчких држава; 3. прорицање о човечјем животу према положају звезде (у падежу); 4. енглеско мушко име — сугласник — трк — сугласник — имућа свака ствар и свако лице; 5. хоће (читано унатраг) — птица певачица (читано унатраг) — сугласник — цар животиња — тамо (мађарски); 6. сугласник — насилно отвори — самогласник — борбени узвик — сугласник; 7. наполе (мађарски) — умире — сугласник — блато — зол; 8. исток (немачки) — самогласник — место у Бачкој — сугласник — полуострвце (у падежу); 9. месар специјалиста; 10. чувени композитор — марамица; 11. покус — једнака висина.

Решење укрштених речи

Број 36

Водоравно: 1. караван; 2. Есад — ц — кест; 3. кор — Синђ — Бур; 4. врата — Аписа; 5. аб — убаво — ни; 6. торта — Шкоти; 7. они — деа — пас; 8. рата — т — фарт; 9. абонент.

Усправно: 1. Екватор; 2. Сорбона; 3. кара — рита; 4. ад — тут — а, б; 5. р — сабад — о; 6. Аци — а — Етна; 7. в — ашвањ — е; 8. ако — сок — ф, н; 9. не би — опат; 10. Супетар; 11. трапист.

ЗОРА

КАМФОР КРЕМ

специјална против бубуљица, митесера и нечистоће лица.

Парфимерија „ЗОРА"

Ујвидек, Мусолини Б. пут 2

ТЕЛЕФОН: 34—17 18

Одговорни уредник и издавач ВОЈИСЛАВ МАТИЋ

Ротациона штампа: „Уранија", штампарски завод и издавачко подузеће (власник Јован Келемен) за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50.